

Καθολικός Σχεδιασμός για τη Μάθηση (UDL)- Συνοπτική Παρουσίαση

Μαρία Αμπαρτζάκη / Μέλος ΔΕΠ Πανεπιστημίου Κρήτης

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΚΕΝΤΡΟ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΚΑΙ ΜΑΘΗΣΗΣ

<https://kedima.hmu.gr/>

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη

- ▶ Βασίζεται σε δεδομένα των νευροεπιστημών
- ▶ Στόχος να ενεργοποιήσει τα 3 κύρια νευρωνικά δίκτυα:
 - ▶ Αναγνώρισης (τι)
 - ▶ Στρατηγικής (πώς)
 - ▶ Και το Συναισθηματικό Δίκτυο (γιατί)

Οι οδηγίες UDL

Οι κατευθυντήριες γραμμές UDL είναι ένα εργαλείο που χρησιμοποιείται στην εφαρμογή του Καθολικού Σχεδιασμού για τη Μάθηση, ενός πλαισίου για τη βελτίωση και τη βελτιστοποίηση της διδασκαλίας και της μάθησης για όλους τους ανθρώπους, το οποίο βασίζεται σε επιστημονικές γνώσεις σχετικά με το πώς μαθαίνει ο άνθρωπος.

Οι κατευθυντήριες γραμμές UDL μπορούν να χρησιμοποιηθούν από εκπαιδευτικούς, συντάκτες προγραμμάτων σπουδών, ερευνητές, γονείς και οποιονδήποτε άλλο θέλει να εφαρμόσει το πλαίσιο UDL σε ένα μαθησιακό περιβάλλον. Αυτές οι κατευθυντήριες γραμμές προσφέρουν ένα σύνολο συγκεκριμένων προτάσεων που μπορούν να εφαρμοστούν σε οποιοδήποτε γνωστικό αντικείμενο ή τομέα, ώστε να διασφαλιστεί ότι όλοι οι μαθητές μπορούν να έχουν πρόσβαση και να συμμετέχουν σε ουσιαστικές, απαιτητικές ευκαιρίες μάθησης.

Η γραφική σύνοψη του UDL

<https://udlguidelines.cast.org/binaries/content/assets/udlguidelines/udlg-v2-0/udlg-graphicorganizer-v2-0-greek.pdf>

I. Παροχή πολλαπλών μέσων αναπαράστασης

Για να δημιουργήσουμε μαθητές που ξέρουν το σκοπό κι έχουν κίνητρα για τη μάθησή τους η προσέγγιση UDL προτείνει:

I. Παροχή πολλαπλών μέσων αναπαράστασης,

Παροχή εναλλακτικών επιλογών για (να διευκολύνουμε) την αντίληψη

1.1. Προσαρμογή της εμφάνισης των πληροφοριών

Εμφάνιση πληροφοριών σε ευέλικτη μορφή, ώστε να μπορούν να διαφοροποιηθούν τα ακόλουθα αντιληπτικά χαρακτηριστικά:

Το μέγεθος του κειμένου, των εικόνων, των γραφημάτων, των πινάκων ή άλλου οπτικού περιεχομένου.

Η αντίθεση μεταξύ φόντου και κειμένου ή εικόνας

Το χρώμα που χρησιμοποιείται για πληροφορίες ή έμφαση

Η ένταση ή ο ρυθμός της ομιλίας ή του ήχου

Η ταχύτητα ή ο χρονισμός βίντεο, κινούμενης εικόνας, ήχου, προσομοιώσεων κ.λπ.

Η διάταξη των οπτικών ή άλλων στοιχείων

Η γραμματοσειρά που χρησιμοποιείται για έντυπο υλικό

I. Παροχή πολλαπλών μέσων αναπαράστασης

Για να δημιουργήσουμε μαθητές που ξέρουν το σκοπό κι έχουν κίνητρα για τη μάθησή τους η προσέγγιση UDL προτείνει:

I. Παροχή πολλαπλών μέσων αναπαράστασης,

Παροχή εναλλακτικών επιλογών για (να διευκολύνουμε) την αντίληψη

1.2. Παροχή εναλλακτικών επιλογών για τις ηχητικές (ακουστικές) πληροφορίες

Για να εξασφαλιστεί ότι όλοι οι μαθητές έχουν πρόσβαση στη μάθηση, θα πρέπει να υπάρχουν επιλογές για οποιαδήποτε πληροφορία, συμπεριλαμβανομένης της έμφασης, που παρουσιάζεται ακουστικά.

Χρησιμοποιήστε ισοδύναμα κειμένου με τη μορφή λεζάντας ή αυτοματοποιημένης μετατροπής ομιλίας σε κείμενο (αναγνώριση φωνής) για την προφορική γλώσσα

Παρέχετε οπτικά διαγράμματα, πίνακες, σημειώσεις μουσικής ή ήχου

Παρέχετε γραπτές απομαγνητοφω νήσεις για βίντεο ή ακουστικά κλιπ.

Παροχή Νοηματικής Γλώσσας για τα προφορικά

Χρήση οπτικών ανάλογων για την αναπαράσταση της έμφασης και της προσωδίας (π.χ. emoticons, σύμβολα ή εικόνες)

Παρέχετε οπτικά ή απτικά (π.χ. δονήσεις) ισοδύναμα για ηχητικά εφέ ή ειδοποιήσεις

Παροχή οπτικής ή/και συναισθηματικής περιγραφής για μουσική ερμηνεία

I. Παροχή πολλαπλών μέσων αναπαράστασης

Για να δημιουργήσουμε μαθητές που ξέρουν το σκοπό κι έχουν κίνητρα για τη μάθησή τους η προσέγγιση UDL προτείνει:

I. Παροχή πολλαπλών μέσων αναπαράστασης,

Το κείμενο αποτελεί ειδική περίπτωση οπτικών πληροφοριών. Ο μετασχηματισμός από κείμενο σε ήχο είναι από τις πιο εύκολα υλοποιήσιμες μεθόδους για την αύξηση της προσβασιμότητας. Το πλεονέκτημα του κειμένου έναντι του ήχου είναι η μονιμότητά του, αλλά η παροχή κειμένου που μπορεί εύκολα να μετατραπεί σε ήχο επιτυγχάνει αυτή τη μονιμότητα χωρίς να θυσιάζονται τα πλεονεκτήματα του ήχου. Η ψηφιακή συνθετική μετατροπή κειμένου σε ομιλία είναι όλο και πιο αποτελεσματική, αλλά εξακολουθεί να απογοητεύει ως προς την ικανότητά της να μεταφέρει τις πολύτιμες πληροφορίες της προσωδίας.

Παροχή εναλλακτικών επιλογών για (να διευκολύνουμε) την αντίληψη

Ακολουθήστε τα πρότυπα προσβασιμότητας (NIMAS, DAISY κ.λπ.) κατά τη δημιουργία ψηφιακού κειμένου.

Επιτρέψτε σε έναν ικανό βοηθό, συνεργάτη ή "παρεμβατικό" να διαβάσει το κείμενο δυνατά

Παρέχετε πρόσβαση σε λογισμικό μετατροπής κειμένου σε ομιλία

1.3. Παροχή εναλλακτικών επιλογών για τις οπτικές πληροφορίες

Για να εξασφαλιστεί ότι όλοι οι μαθητές έχουν ίση πρόσβαση στις πληροφορίες, είναι σημαντικό να παρέχονται μη οπτικές εναλλακτικές λύσεις.

Παρέχετε περιγραφές (κειμένου ή προφορικού λόγου) για όλες τις εικόνες, τα γραφικά, τα βίντεο ή τα κινούμενα σχέδια.

Χρησιμοποιήστε ισοδύναμα αφής (απτικά γραφικά ή αντικείμενα αναφοράς) για βασικά οπτικά στοιχεία που αναπαριστούν έννοιες

Παρέχετε φυσικά αντικείμενα και χωρικά μοντέλα για να μεταδώσετε την προοπτική ή την αλληλεπίδραση

Παρέχετε ακουστικές ενδείξεις για βασικές έννοιες και μεταβάσεις στις οπτικές πληροφορίες

II. Παροχή πολλαπλών μέσων Δράσης & Έκφρασης

<https://udlguidelines.cast.org/binaries/content/assets/udlguidelines/udlg-v2-0/udlg-graphicorganizer-v2-0-greek.pdf>

Βασικά ερωτήματα που πρέπει να εξετάσουμε όταν σχεδιάζουμε μαθήματα

Σκεφτείτε πώς οι εκπαιδευόμενοι θα εμπλακούν στο μάθημα:

Παρέχει το μάθημα επιλογές που μπορούν να βοηθήσουν όλους τους μαθητές:

- να ρυθμίσουν τη μάθησή τους;
- να διατηρήσουν την προσπάθεια και τα κίνητρα;
- να εμπλέξει και να ενδιαφέρει όλους τους μαθητές;

Βασικά ερωτήματα που πρέπει να εξετάσουμε όταν σχεδιάζουμε μαθήματα

Σκεφτείτε πώς παρουσιάζονται οι πληροφορίες στους εκπαιδευόμενους.:

Παρέχουν οι πληροφορίες επιλογές που βοηθούν όλους τους μαθητές:

- Να φτάσουν σε υψηλότερα επίπεδα αντίληψης και κατανόησης;
- Να κατανοήσουν τα σύμβολα και τις εκφράσεις;
- Να αντιληφθούν τι πρέπει να μάθουν;

Βασικά ερωτήματα που πρέπει να εξετάσουμε όταν σχεδιάζουμε μαθήματα

Σκεφτείτε πώς οι εκπαιδευόμενοι αναμένεται να ενεργούν στρατηγικά και να εκφράζονται:

Παρέχει η δραστηριότητα επιλογές που βοηθούν όλους τους μαθητές:

- Να δράσουν στρατηγικά;
- Να εκφράζονται με ευχέρεια;
- Να ανταποκριθούν σωματικά;

Βασικά ερωτήματα που πρέπει να εξετάσουμε όταν σχεδιάζουμε μαθήματα

Από αυτά τι θα μπορούσε να διευκολύνει το δικό μας μάθημα και πώς;

Για ποια από αυτά έχουμε αμφιβολία;

Τι μας προβληματίζει;

Μπορούν αυτά να αυξήσουν την αυτονομία & τη συμμετοχή του φοιτητή στη μάθηση;

III. Παροχή πολλαπλών μέσων εμπλοκής

Το συναίσθημα αποτελεί κρίσιμο στοιχείο για τη μάθηση και οι μαθητές διαφέρουν σημαντικά ως προς τους τρόπους με τους οποίους μπορούν να εμπλακούν ή να παρακινηθούν για μάθηση.

Υπάρχουν ποικίλες πηγές που μπορούν να επηρεάσουν την ατομική διακύμανση της επίδρασης, συμπεριλαμβανομένης της νευρολογίας, της κουλτούρας, της προσωπικής συνάφειας, της υποκειμενικότητας και της γνώσης υποβάθρου, μαζί με μια ποικιλία άλλων παραγόντων.

Ορισμένοι μαθητές εμπλέκονται σε μεγάλο βαθμό από τον αυθορμητισμό και την καινοτομία, ενώ άλλοι αποσυνδέονται, ακόμη και φοβούνται, από αυτές τις πτυχές, προτιμώντας την αυστηρή ρουτίνα.

Σε ορισμένους μαθητές μπορεί να αρέσει να εργάζονται μόνοι τους, ενώ άλλοι προτιμούν να εργάζονται με τους συμμαθητές τους.

Στην πραγματικότητα, δεν υπάρχει ένα μόνο μέσο εμπλοκής που θα είναι βέλτιστο για όλους τους μαθητές σε όλα τα πλαίσια- η παροχή πολλαπλών επιλογών εμπλοκής είναι απαραίτητη.

Εμπλοκή: Κατευθυντήριες γραμμές & σημεία ελέγχου

Παροχή επιλογών για Προσέλκυση ενδιαφέροντος

Οι πληροφορίες που δεν παρακολουθούνται, που δεν εμπλέκουν τη γνώση των μαθητών, είναι στην πραγματικότητα απρόσιτες. Είναι απρόσιτες τόσο στη στιγμή όσο και στο μέλλον, επειδή οι σχετικές πληροφορίες περνούν απαρατήρητες και ανεπεξέργαστες.

Ως αποτέλεσμα, οι εκπαιδευτικοί καταβάλλουν σημαντική προσπάθεια για την προσέλκυση της προσοχής και της εμπλοκής των μαθητών.

Όμως, οι μαθητές διαφέρουν σημαντικά ως προς το τι προσελκύει την προσοχή τους και δεσμεύει το ενδιαφέρον τους. Ακόμη και ο ίδιος μαθητής θα διαφέρει με την πάροδο του χρόνου και τις περιστάσεις- τα "ενδιαφέροντά" τους αλλάζουν καθώς αναπτύσσονται και αποκτούν νέες γνώσεις και δεξιότητες, καθώς αλλάζει το βιολογικό τους περιβάλλον και καθώς εξελίσσονται σε αυτοπροσδιοριζόμενους εφήβους και ενήλικες.

Επομένως, είναι σημαντικό να υπάρχουν εναλλακτικοί τρόποι για την προσέλκυση του ενδιαφέροντος των μαθητών, τρόποι που να αντικατοπτρίζουν τις σημαντικές δια- και ενδο-ατομικές διαφορές μεταξύ των μαθητών.

Παρέχετε στους μαθητές όσο το δυνατόν μεγαλύτερη διακριτική ευχέρεια και αυτονομία, παρέχοντας επιλογές σε πράγματα όπως:

- Το επίπεδο της αντιλαμβανόμενης πρόκλησης
- Το είδος των διαθέσιμων ανταμοιβών ή της αναγνώρισης
- Το πλαίσιο ή το περιεχόμενο που χρησιμοποιείται για την εξάσκηση και την αξιολόγηση των δεξιοτήτων
- Τα εργαλεία που χρησιμοποιούνται για τη συλλογή ή την παραγωγή πληροφοριών
- Το χρώμα, ο σχεδιασμός ή τα γραφικά των διατάξεων, κ.λπ.
- Η αλληλουχία ή ο χρόνος ολοκλήρωσης των υποσυνόλων των εργασιών
- Να επιτρέπεται στους εκπαιδευόμενους να συμμετέχουν στο σχεδιασμό των δραστηριοτήτων της τάξης και των ακαδημαϊκών εργασιών
- Συμμετέχουν οι μαθητές, όπου και όποτε είναι δυνατόν, στον καθορισμό των προσωπικών τους ακαδημαϊκών και συμπεριφορικών στόχων

Βρείτε περισσότερα στις παρακάτω διευθύνσεις

<https://udlguidelines.cast.org/>

<https://udlguidelines.cast.org/binaries/content/assets/udlguidelines/udlg-v2-0/udlg-graphicorganizer-v2-0-greek.pdf>

<https://docplayer.gr/11184389-Kateythyntiries-grammes-toy-katholikoy-shediasmoy-gia-ti-mathisi-lista-eleghoy-gia-ton-ekpaideytiko-ekd-2.html>

Το σεμινάριο υλοποιείται στα πλαίσια της Πράξης «Γραφείο υποστήριξης της διδασκαλίας και μάθησης στο Ελληνικό Μεσογειακό Πανεπιστήμιο» με κωδικό ΟΠΣ (MIS) 5162371 με τη Συγχρηματοδότησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης